

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Erityisopettaja tiedottaa erityisopetuksesta ja oppimisen tuesta lukio-opintojen alussa. Opiskelijan oikeudesta tukeen kerrotaan huoltajille suunnatuissa tilaisuuksissa, koulun kotisivuilla ja opiskelijahallinto-ohjelman kautta. Opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja ja aineenopettajat työskentelevät yhdessä tuen tarpeessa olevan opiskelijan kanssa. Tarvittaessa opiskelija ohjataan erityisopettajalle. Erityisopettaja neuvoo opiskelijaa tarvittavien jatkoselvitysten ja lausuntojen hankkimisessa esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyhakemusta varten. Yhteistyötä tehdään muiden asiantuntijoiden kanssa.

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Seutukunnallisesti käytetään tiedonsiirtolomaketta, jolla lukio saa opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa perusopetuksesta. Lisäksi lukio voi käyttää taustatietolomaketta, jonka avulla saadaan täydentävää tietoa opiskelijasta ja hänen tuen tarpeestaan. Erityisopettaja järjestää kaikille lukiolaisille opintojen alussa lukivalmiuksia kartoittavat seuratoastit ja kyselyn oppimisesta. Tarpeen mukaan pidetään tiedonsiirtopalaveri, jossa on opiskelijan huoltaja mukana.

Tarvittaessa opiskelija voidaan ohjata laajempia oppimisvalmiuksia kartoittaviin tutkimuksiin, esimerkiksi tarkkaavuuden ja keskittymisen ongelmien selvitykseen hyvinvointialueen virallisen hoitopolun mukaisesti.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Erityisopettaja on sekä opiskelijan että opettajien tukena oppimisen tuen suunnittelussa. Sähköisen tukilomakkeen täyttäminen aloitetaan yhdessä opiskelijan kanssa. Lomakkeen tiedot ovat opettajien saatavilla opiskelijan luvalla. Lomakkeen täydentämiseen voivat osallistua kaikki opiskelijaa opettavat opettajat. He kirjaavat lomakkeelle yhdessä opiskelijan kanssa tai opiskelijan suostumuksella oppimista tukevia pedagogisia ratkaisuja. Lomakkeeseen kirjattu tieto ilmaistaan siten, että se konkretisoi opiskelijan saamaa oppimisen tukea.

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen

Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan aktiivisesti itseään koskevaan oppimisen tuen ja tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen. Avoin ja keskusteleva ilmapiiri oppimisvaikeuksista ja tuen tarpeista mahdollistaa jatkuvan seurannan ja arvioinnin.

Opiskelijan oppimisen tuki toteutetaan oppitunneilla, koetilanteissa, tukiopetuksessa sekä henkilökohtaisessa ohjauksessa ja opetuksessa. Tuen suunnittelussa huomioidaan, että opiskelijalle tulee oppimisvaikeuksista huolimatta riittävä määrä sellaisten taitojen harjoittelua, jotka ovat edellytyksenä ylioppilaskokeista suoriutumiselle.

Erityisopetus on opiskelutaitojen opettamista esimerkiksi yhdessä opiskellen. Erityisopetuksessa tuetaan opiskelijan itseymmärryksen, toimijuuden ja opiskelustrategioiden kehittymistä sekä ohjataan käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa.

Tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan jatkuvasti. Tässä arvioinnissa opiskelijan oma näkemys ja itsearviointitaidot ovat keskeisessä roolissa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa. Tukitoimien toimivuutta seuraavat osaltaan aineenopettajat, erityisopettaja, opinto-ohjaaja sekä ryhmänohjaaja. Tukitoimien onnistunut seuraaminen edellyttää aktiivista yhteistyötä koulun henkilöstön välillä.

Erityisopetuksen päätös ja opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä

Mikäli opiskelijan opinnot eivät etene, oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, etenee erityisopetuksen päätösprosessi seuraavasti:

1. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Tällöin ollaan yhteydessä erityisopettajaan.
2. Erityisopettaja kirjaa yhteydenoton, päivämäärän ja perustelut pyynnölle.
3. Erityisopettajan johdolla selvitetään toteutunut tuki ja todennetut oppimisvaikeudet.
4. Laatimansa selvityksen jälkeen erityisopettaja ensijaisesti kutsuu opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan kuulemiseen. Kuuleminen voidaan tehdä myös kirjallisesti.
5. Erityisopettaja valmistelee päätösehdotuksen erityisopetuksesta kuulemisen jälkeen.
6. Koulutuksen järjestäjä tai koulutuksen järjestäjän nimeämä toimija (esim. rehtori) tekee päätöksen ja tiedottaa siitä. Päätös tehdään, vaikka kaikki asianosaiset eivät olisi kuulemisessa paikalla.

Erityisopettajan johdolla arvioidaan tukitoimien vaikuttavuutta opintojen kuluessa. Koulutuksen järjestäjä tai koulutuksen järjestäjän nimeämä toimija (esim. rehtori) tekee erityisopetuksen lakkauttamisesta hallintopäätöksen, mikäli tuen tarvetta ei enää ole.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa eri toimijoiden työnjako tuen tarpeen näkökulmasta. Työnjakoa voidaan täsmentää oppilaitoskohtaisessa opiskeluhooltosuunnitelmassa.

Rehtori

- Vastaa koulun tukijärjestelyjen hallinnollisesta organisoinnista.
- Huolehtii lausuntojen ja hakemusten lähettämisestä Ylioppilastutkintolautakuntaan sekä erityisjärjestelyjen toteutumisesta ylioppilastutkinnon kokeissa.

- Osallistuu erityisopetuksen päätösprosessissa kuulemiseen, päätöksen tekoon sekä päätöksestä ja valitusoikeudesta tiedottamiseen.

Opinto-ohjaaja

- Suunnittelee opiskelijan tukitoimia yhteistyössä opiskelijan, aineenopettajan ja erityisopettajan kanssa.
- On tarvittaessa erityisopettajan ja opiskelijan mukana erityisopetusta vaativan opiskelijan tukitoimia suunniteltaessa.
- Antaa yksilöllistä tukea ja ohjausta niille opiskelijoille, joilla on oppimisvaikeuksien tai niihin rinnastettavien syiden takia vaikeuksia suoriutua opinnoistaan.
- Ohjatessa huomioi opiskelijan tuen tarpeen opintojaksovalintoja tehtäessä, ylioppilastutkintoa suunniteltaessa sekä jatko-opintoihin hakeuduttaessa.

Ryhmänohjaaja

- Seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja tuen tarvetta.
- Välittää tarvittaessa tiedon tukitoimista ja tuen tarpeesta eteenpäin huoltajille, opettajille ja koulun muulle henkilöstölle.
- Tekee yhteistyötä tukea tarvitsevan opiskelijan ja häntä opettavien opettajien kanssa.

Aineenopettaja

- Toteuttaa inklusiivista, oppimista tukevaa ja eriyttävää pedagogiikkaa, joka hyödyttää koko ryhmää.
- Välittää tiedon havaitsemastaan opiskelijan tuen tarpeesta ryhmänohjaajalle ja erityisopettajalle.
- Jakaa tietoa toimivista tukitoimista oman aineryhmänsä sisällä.
- Ohjaa opiskelijoita oman aineensa opiskelutaidoissa opintojaksoilla.
- Vastaa opiskelijakohtaisten tukitoimien toteuttamisesta opetuksessaan.
- Kirjaa antamansa tukitoimet lukion käytänteiden mukaisesti.

Erityisopettaja

- Osallistuu tuen tarpeen kartoittamiseen lukion alkaessa.
- Vastaa perusopetuksen päättyessä voimassa olevan oppimisen tukea tai erityisopetusta koskevan hallintopäätöksen ja huolehtii, että sen perusteella lukio selvittää hakijan/uuden opiskelijan erityisopetuksen tarpeen.

- Tekee tarpeen vaatiessa yhteistyötä opiskeluhoollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa.
- On tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeesta.
- Välittää tiedon tuen tarpeesta ja tukitoimista eteenpäin opettajille, huoltajille ja koulun muulle henkilöstölle.
- Osallistuu pedagogisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Osallistuu tarvittaessa huoltajapalaveriin ja opiskeluhoollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan.
- Tapaa erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa säännöllisesti ja seuraa tuen tarvetta ja sen toteutumista lukio-opintojen aikana.
- Ohjaa tukea tarvitsevaa opiskelijaa opiskelutaidoissa yhteistyössä aineenopettajien kanssa.
- Vastaa lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia kartoittavien seulojen teettämisestä ja tekee tarvittaessa yksilölliset lukitestit sekä kirjoittaa lukitodistukset niitä tarvitseville.
- Osallistuu erityisopetuksen hallintopäätösprosessiin edellä kuvatun mukaisesti.
- Antaa lausunto- ja erityisjärjestelyohjausta ylioppilastutkinnon kokeisiin sekä laatii tarvittavat hakemukset Ylioppilastutkintolautakuntaan yhdessä opiskelijan kanssa ja kertoo opiskelijalle lausuntojen muista hyödyntämismahdollisuuksista.
- Erityisopettajaa voidaan konsultoida jatko-opintoihin hakemiseen liittyvissä asioissa.